

Från: Kommunstyrelsen <Kommunstyrelsen@osthammar.se>
Skickat: den 6 december 2022 11:18
Till: Registrator
Kopia: Bergsten, Anna
Ämne: SSM 2022-4839 Yttrande angående SKB:s FUD-program 2022
Bifogade filer: KS-2022-525_Bilaga 5 KS 20221129 § 253.pdf

Kategorier: Maria

Hej!

Översänder yttrande från kommunstyrelsens sammanträde i rubricerat ärende.
SSM 2022-4839
Utdraget skickas endast digitalt.

Med vänlig hälsning
Annika Haglund
Registrator
Kansli och upphandling
Sektor Verksamhetsstöd

Östhammars kommun
Stångörsgatan 10, Box 66
742 21 Östhammar
Telefon: 0173-860 00
Direkt: 072-213 62 59

www.osthammar.se

När du har kontakt med oss på Östhammars kommun via e-post så innebär det att vi behandlar dina personuppgifter. Mer om hur vi gör det kan du läsa här: <https://www.osthammar.se/gdpr>
E-mailing Östhammar's municipality means that we will process your personal data. For more information on how this is performed, please read here: <https://www.osthammar.se/gdpr>

Strålsäkerhetsmyndigheten
registrator@ssm.se

Dnr SSM 2022-4839

Yttrande angående SKB:s Fud-program 2022

Östhammars kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) senaste program för forskning, utveckling och demonstration (Fud). Eventuella synpunkter ska lämnas till Strålsäkerhetsmyndigheten senast den 31 december 2022.

Bakgrund

Enligt kärntekniklagen ska den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnkraftsreaktor vart tredje år i samråd med andra reaktorinnehavare upprätta eller låta upprätta ett program för den allsidiga forsknings- och utvecklingsverksamhet och de övriga åtgärder som behövs för att på ett säkert sätt hantera och slutförvara det radioaktiva avfallet från kärnkraftsreaktorerna. SKB har i uppdrag av sina ägare, de svenska reaktorinnehavarna, att upprätta detta forskningsprogram.

Fud-programmet ges in till Strålsäkerhetsmyndigheten som efter granskning och utvärdering yttrar sig till regeringen. Regeringen beslutar därefter om reaktorinnehavarna uppfyllt det som krävs enligt kärntekniklagen. Som ett steg i Strålsäkerhetsmyndighetens granskning skickas Fud-programmet på remiss till bland annat andra myndigheter, universitet och högskolor, berörda kommuner och miljöorganisationer.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun anser att Fud-programmet är en värdefull del av det svenska kärnkraftsprogrammet samt en viktig del i arbetet med öppenhet och insyn. Kommunen har under åren lagt ner tid och arbete på att granska Fud-programmen och varit mån om att föra fram genomtänkta synpunkter på programmets innehåll. I och med att kommunens möjlighet till ersättning från Kärnavfallsfonden för arbete med Fud-programmet upphörde 2019 har kommunen dock inte längre möjlighet att lägga lika mycket tid och arbete på granskning och beredning av yttrande. Östhammars kommun hoppas att de ändringar som föreslagits i finansieringslagen¹ antas och att det därmed åter blir

¹ I promemorian "Långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i frågor om slutförvar".

möjligt för kommunen att göra en mer omfattande granskning av nästa Fud-program.

Östhammars kommun har i sitt yttrande fokuserat på de anläggningar som finns eller planeras i Forsmark. Med tanke på att avveckling och rivning ligger långt fram i tiden för samtliga anläggningar har fokus varit på slutförvaret för använt kärnbränsle (Kärnbränsleförvaret) och slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR).

Slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall

Östhammars kommun noterar att SKB:s arbete med ett slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL) skjutits framåt i tiden (bland annat sidan 39). Även om Östhammars kommun har förståelse för att SKB måste prioritera mellan sina olika projekt anser kommunen att det hade varit önskvärt med en högre prioritering även av SFL för att minimera behovet av mellanlagring.

Förändrade förutsättningar

Östhammars kommun noterar att SKB i kapitel 3.7.1 (sidan 54) skriver ”Skulle reaktorernas drifttid förlängas, ytterligare bedöms kapaciteten i Kärnbränsleförvaret kunna ökas och drifttiden förlängas, efter vederbörlig tillståndprocess, genom att utnyttjade områden på det valda förvarsdjupet tas i anspråk.”

Östhammars kommun har genom hela prövningen varit tydliga med att kommunen förutsätter att den maximala volymen använt kärnbränsle som ska slutförvaras i anläggningen är de cirka 12 000 ton som angetts i ansökan, vilket utgjorde en viktig grund för kommunfullmäktiges tillstyrkan av verksamheten. Om det i framtiden blir aktuellt att pröva en utökning av slutförvaret är det kommunens uppfattning att det skulle innebära en sådan större ändring av verksamheten att det krävs en förnyad tillåtlighetsprövning.

Övervakning

Östhammars kommun anser att det är viktigt att det skapas goda förutsättningar för att möjliggöra bedömning av eventuell framtida miljöpåverkan. Den övervakning av berget, grundvattnet och ekosystemet som gjorts i Forsmark sedan platsundersökningarna för Kärnbränsleförvaret är en viktig del av detta. Det är positivt att SKB framför att denna övervakning planeras fortsätta fram till byggstart samt under uppförande och drift (sidan 60). I kapitel 4.11 (sidan 73-74) beskriver SKB kortfattat sitt planerade arbete med att ta fram ett övervakningsprogram inför uppförandet av Kärnbränsleförvaret. SKB beskriver de risker de ser med övervakningsutrustning i en barriär men skriver att de överväger långtidsförsök nere i berget och följer det internationella arbetet.

Kommunen anser att det är positivt att det finns en beskriven planering för övervakning gällande Kärnbränsleförvaret men saknar motsvarande beskrivning för SFR.

Informationsbevarande

I kapitel 4.13.1 (sidan 75-76) beskriver SKB sitt arbete med bevarande av information och kunskap genom generationer. Östhammars kommun uppfattar att SKB tar aktiv del i det internationella arbetet med frågan och det är positivt att SKB till exempel medfinansierat ett forskningsprojekt inom området.

Även om kommunen delar SKB:s uppfattning att det inte är möjligt, för vare sig SKB, myndigheter eller andra delar av samhället, att idag definitivt bestämma hur man ska gå tillväga med något som ska ske så långt fram i tiden anser kommunen att det hade varit önskvärt med en tydligare planering av hur SKB ska jobba med frågan framöver. Kommunen uppfattar att kapitlet i Fud-programmet huvudsakligen är en beskrivning av vad SKB gjort än så länge.

Mellanlagring av låg- och medelaktivt avfall

I Fud-programmet hänvisas återkommande till mellanlagring i avvaktan på att SFR och SFL ska färdigställas, bland annat i kapitel 3.2.2 och 3.2.3 (sidan 40 och 43). Östhammars kommun anser att det hade varit önskvärt med en tydligare redovisning av befintliga och planerade mellanlager samt drifttiden för dessa.